DE ROMANA SANCTI PETRI PRINCIPIS APOSTOLORUM CATHEDRA ORATIO HABITA IN BASILICA...

Pietro Paolo Lazarini, Valenti Gonzaga

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO

CLEMENTI XIV.

PONT. MAX.

PETRUS PAULUS LAZARINI

FELICITATEM.

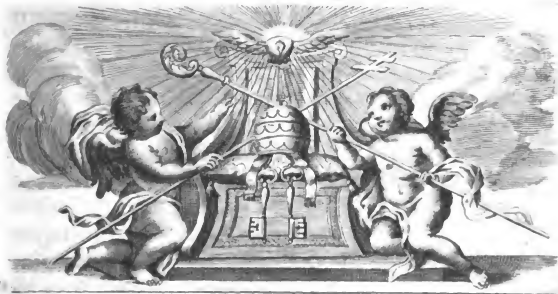

ON *tam consuetudini pareo, quam officium persolvo*, Pater Beatissime, *quum hanc Orationem, quae proprio quodam jure tua esse debuit, tuo nomini consecro. Cur enim aut tibi non referam, aut tuum non dicam quod ad eam Christianae Reipublicae Unitatem ornandam pertinet, quam adeo & amas, & colis, ut si-*

cut plurimis virtute, dignitate omnibus excellis, ita hujus sanctissimi foederis studio, & loci honorem, & caeterarum virtutum gloriam superasse quodammodo videaris? Multa quidem sunt, atque praeclara, quae quum oculos nostros in te conjicimus in subitam quamdam admirationem traducunt; sed ut ad istam consociationis, & pacis conservandae solicitudinem cogitationem referimus, non dubitamus, quin caetera copiae sint, atque adjumenta, quibus te Deus Optimus Maximus exornatum voluit, ut ad Unitatis custodiam instructior accederes. Quum igitur tantum possis praesidio virtutis tuae, & pacis amore tantum velis, jam experimento comperimus in negotio pacis administrando nihil adeo esse difficile, quod & ista tam egregia voluntate suscipi, & tantis virtutum opibus confici non possit. Sed ut eo revertar, unde me idem Unitatis ardor, & quasi aestus abripuit, tua est haec Oratio, qua illud in Sede Petri dignitatis ornamentum laudavi, cujus amor inter eximias dotes tuas principem locum tenet. Unum est, quod & meum

meum nollem, & tuum esse certe non debet, impolitum scilicet dicendi genus quod nec Petri laudibus celebrandis idoneum fuit, nec tanti Pontificis sapientiae dare ipsum se in conspectum decet. Qua tamen es humanitate PATER BEATISSIME *non quid praestiterim, sed quid optarim reputabis, & caussae dignitate contentus aequiori animo feres quod oratoris inscitia peccatum est. Laus erit Clementiae tuae si Apostolica me Benedictione catholicae Unitati & Origini ejus arctius conjunges.*

O R A T I O.

REVOCEMUS nos PATER BEATISSIME, ad originem felicitatis noſtrae, & quoniam quidquid in nobis ſanctum eſt, totum de Eccleſiae unitate percepimus, unitatem ipſam repetamus. Egit haec in Cathedra Petri radices ſuas, inde & in Apoſtolorum Principem ornamenta adeo praeclara, & in nos tanta cum pace bonorum copia dimanavit. Si unitatem diligimus, ſi unitatem quaerimus in iſtam Cathedram & oculos & mentem noſtram convertamus.

Sed ut paulo altius ordiar, atque ex ipſo fonte rei demonſtrandae initium repetam, unitas naturae bonum eſt, atque ita adhaeret ſingulis, ut recte a Boëtio (1) dictum putem = omne quod eſt tamdiu manere, atque

(1) *Lib. 3. de Conſ. Philoſ. proſ. 11.*

atque subsistere quamdiu sit unum = Quapropter quum Deus Ecclesiam suam super firmam petram forti, & inconcussa stabilitate fundatam supra rerum humanarum conditionem evexisset, quam perpetuam constituit unam effecit, & regnum ejus, quod finem non esset habiturum concordiae, & unitatis robore munivit. = Una est ergo columba Domini, & una perfecta ejus. (1) = Haec nupta jam Creatori suo cum ipso dominatur a mari usque ad mare, & a flumine usque ad terminos orbis terrarum (2) Quam infinita ditionis amplitudo! quam ingens hominum copia! quam admirabilis morum varietas! Una est tamen columba Domini, & una perfecta ejus. = Quomodo solis multi radii, ajebat Cyprianus (3), sed lumen unum, & rami arboris multi, sed robur unum tenaci radice fundatum, & quum de fonte uno rivi plurimi defluunt numerositas licet diffusa videatur exundantis copiae largitate, in origine tamen servatur Unitas = O sanctam Unitatis Originem! O Petri praestabilem Cathedram! ex qua tam fulgida radiorum copia, tam invicta roboris firmitas, tam salutaria in sponsam Christi legum & doctrinae fluenta dimanarunt. Dicam audacter, quia vere dicam. Nisi haec in Ecclesia Sedes immota persisteret Ecclesiam nullam haberemus. Neque enim Ecclesia esse potest, quae una non sit, neque una jam foret Unitatis Origine destituta. Et miramur tam firmam Romanae Cathedrae in retinenda religione constantiam, tam effusam in Christianorum moderanda Republica auctoritatem! Unitatis origo est non potuit ab ea Fide deficere, qua Ecclesiae Unitas constat: Unitatis vinculum est, nec multum sane provisum diceres, si quid-

(1) *Cant. 6. 8.* Una est columba mea, perfecta mea.
(2) *Psal. 71. 8.* (3) *Lib. de Unit. Eccl.*

ſi quidpiam roboris deeſſet quo Unitas ipſa firmaretur. Jam tibi in mentem venit, PATER BEATISSIME, non ſolum quae a me commemorata ſunt, ſed longe eſſe plura, quibus haec Sedes, quam tu divinis prope manibus elatus aſcendiſti, in celſiſſimum honoris & auctoritatis locum provecta eſt. Sed haec ornamenta Piſcatoris adeo eximia, adeo praeclara, quid tandem ſunt, niſi propugnacula quaedam, atque praeſidia, quibus munivit Deus & circumſepſit Jeruſalem ſuam, ut una permaneret? Eccleſia ſcilicet corpus Chriſti, & qui Chriſtianorum nomine cenſentur ſunt membra ejus. Quod aſpectabile corpus aſpectabili capite carere non decuit uni commiſit Dominus vices ſuas, ut praeeſſet corpori, & membra caetera in officio contineret. Cavendum quidem ne a capite membra diſtrahantur, in corpore enim eſſe non poterunt. Sed caput reliquis antelatum eſt, ut dum partes ſingulae uni obſequuntur de toto corpore utilitatem percipiant, & corpus quod ex omnibus conſtat unum omnibus eſſe poſſit. Regnum Chriſti Eccleſia illius; & quando in hac hominum imbecillitate nemo erat conſilio, aut viribus tam potens, ut tantis rebus adminiſtrandis ſufficeret, regnum moderatur ipſe, qui inſtituit. Neque enim niſi divina virtute factum eſt, ut Eccleſia Chriſti preſſa bello tam pertinaci, tam late diviſo atque diſperſo, nec diuturnitate labefactari, nec fraudibus capi, nec vi, & armis opprimi poſſet. Manet ſcilicet, ac pugnat nobiſcum Deus quamquam ſe a nobis videri non ſinat; Verum ut Rege latente viva Regis quaedam imago ante oculos noſtros obverſaretur, ut eſſet quem alloqui coram, & monentem audire poſſemus, Servum praefecit, non qui

ſaevi-

ſaeviret tyrannica licentia, qua reges gentium dominantur eorum; Sed qui Unitati proſpiciens, & veluti = in ſpeculis a Deo conſtitutus, ut quidam ajebat e Deceſſoribus tuis (1), & quae coercenda ſunt reſecaret, & quae obſervanda ſanciret =. Quid plura? Eccleſia navis eſt, ovile eſt. Unus in navi gubernator, in ovili paſtor eſt unus. Non itaque gubernacula uſurpet qui cupit praecavere naufragia: non ovis ſibi paſcua deligat, ſi veneni contagionem formidat. Sed ubi caput? ubi diſpenſator fidelis? ubi gubernator & paſtor? Nonne ipſa haec templi hujus auguſtiſſima dignitas, me etiam tacente reſpondet, in loco quem elegit Dominus, in Cathedra, quam Petrus aſcendit in illa tantae poteſtatis conſediſſe amplitudinem, quia in illa concordiae & Unitatis radix jacta eſt? Videant ne proſcripti, videant ne extorres ſint a regno Chriſti, qui Petri procurati one poſthabita Regis auctoritatem contemnunt in eo quem ipſe conſtituit ſuper familiam ſuam. Jura enim, mihi credite, ac dotes illae animi praeclariſſimae, quibus in Sanctorum ſocietate potimur, tam arcte cum Petri ſolio cohaerent, ut qui ab illo receſſerit, caetera vel abdicaſſe penitus, vel in ſui tantummodo perniciem retinuiſſe videatur. Annon & iſta Fides qua Chriſtiani ſumus, aut evaneſcit unitate relicta, aut collapſa jam & exanimis jacet? De Charitate quid dicam? Eſt haec pacis virtus amantiſſima, diſcordiarum turbines & procellas averſatur, perfugit, exhorreſcit. In Eccleſia naſcitur,

(1) S. Coeleſtinus *ep.4. num.1. tom.1. epiſt. RR. PP. ed. Conſt. col.* 1066. Nec ſilere poſſumus quum hoc (*al.* ad hoc) ut ab illicitis revocemus aliquos officii noſtri provocemur inſtinctu, in ſpeculis a Deo conſtituti, ut vigilantiae noſtrae diligentiam comprobantes & quae coërcenda ſunt reſecemus, & quae obſervanda ſunt ſanciamus.

ſcitur, in Eccleſia enutritur, & in Unitatis ſinu quaſi in domeſtica laetitiae, & ſecuritatis ſtatione conquieſcit. Dum ergo Charitatem memorant peregrina nomina uſurpant, qui defectionis, & arrogantiae ſocietates conflantes hujus Sedis imminuere majeſtatem, atque adeo ſtatum Eccleſiae convellere moliuntur. Majores noſtri ſinceri illi, & germani Charitatis amatores, ne ab iſta, quam impenſe colebant dilectione deficerent, Unitatem ſervarunt, adhaeſerunt Cathedrae Petri, & aeſtuante ſchiſmatum flamma in hac Sede arcem munitiſſimam incendio, & periculis omnibus imperviam invenerunt. Noverant illi (1) = ſchiſmaticum eſſe, & peccatorem, qui contra ſingularem Cathedram alteram collocaret =, nec oportere ut (2) qui Cathedram Petri ſupra quam fundata eſt Eccleſia deſerit in Eccleſia ſe eſſe confidat. Hanc ergo & nos quieti & modeſti unitatis & pacis amatores animo ſuſpicimus, veneramur obſequio & quo poſſumus praeconio vocis extollimus. In hac cum tota Eccleſia conjungimur, in hanc advocamus qui ab Eccleſia olim deſciverunt, ut ſit jam = Sacerdoti plebs adunata, & Paſtori ſuo grex adhaerens (3) =. Atque utinam ſit diſcordiarum finis aliquando, & in una Petri Fide, & Sacerdotis unius obſequio a diutinis de religione diſſentionibus conquieſcamus. Quod ſi humana infirmitas deterret animum, & in tantae felicitatis expectatione ſpem noſtram debilitat, deprecatorem, aſſertoremque pacis te appellabimus Petre. Tu iſtam,

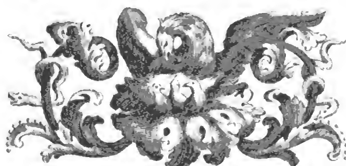
(1) *S. Optat. l. 2.*

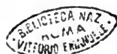
(2) *S. Cyprian. ex Pelag. II. in ep. ad Epiſ. Iſtriae olim 1. num. 5. Vide Couſtant. in prima parte Praefat. tom. 1. Ep. RR. PP. num. 2. pag. iv. & ſeq. ubi* genuina eſſe, & ad Cypriani ſententiae integritatem pertinere haec verba oſtendit.

(3) *S. Cyp. ep. 66. ed. Oxon. 69. ed. Maur.* illi ſunt Eccleſia plebs Sacerdoti adunata, & paſtori ſuo grex adhaerens.

iſttam, quae tua eſt Unitatis Originem cuſtodi. Tu diſcordes Chriſtianorum animos compone. Hunc praeſertim in quo adhuc vivis, & praees Unitatis, & concordiae vindicem ſolertiſſimum, ſoſpitem diu praeſta, & incolumem; Te adjutore coeleſtis illa virtus, quam hactenus praeſentiſſimam ſenſit, propria huic maneat atque perpetua: Te vocante diſperſas olim, & luporum excurſionibus diſſipatas oves in Chriſti gregem compulſas, & congregatas aſpiciat, ut quum in tua Cathedra Unitatis Originem, & unum omnes in illa ſedentem Paſtorem agnoverint cum ipſo ſit unum ovile.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

IMAGO VIRGINIS CLARA MIRACVLIS
quæ colitur Romæ in Atrio Ædis S. Apollinaris
Collegii Germanici et Hungarici

Ang. Campanella del. Sculp.